

Constitutum debiti viz Rukojemství.

Constitutum possessorium viz Držba.

Contocorrente viz Účet běžný.

Corpus delicti viz Řízení trestní.

Culpa viz Náhrada škody a Činy trestné.

Čvičení náboženská viz Společenstva náboženská.

Čára celní.

I. Pojem. Čára, jež dělí území státní od ciziny (na moři břeh pevniny a ostrovů k území státnímu náležejících), slove čarou celní. (§ 1. cel. ř.) Směr čáry celní označují kameny, jimiž jsou vyhraněny hranice mezi státem domácím a státem cizím; kameny opatřeny jsou čísly běžnými a slovou kameny hlavními čili mezníky (hraničníky). Stráž pohraniční přísně má dbáti toho, by mezníky nebyly pošinuty. Je-li k území celnímu rakousko-uherskému území jiného státu neb část jeho přivtělena, tvoří čáru celní ona hranice, která dělí celní území takto povstalé od zemí ostatních. Takovou celní jednotu tvoří nyní Rakousko jen se knížectvím Lichtensteinským (smlouva státní ze dne 23. prosince 1893 č. 74 ř. z. z r. 1864 a ze dne 3. prosince 1876 č. 33 ř. z.). Kromě této čáry celní, t. zv. čáry vnější, rozeznává se ještě t. zv. celní čára vnitřní, t. j. čára naznačující hranice celního okresu pohraničního (§ 5. cel. ř.). Čára vnitřní vyznačena jest tabulkami nápisy opatřenými a na sloupcích umístěnými.

II. Podmínky překročení čáry celní:

1. Zboží smí se vyvážeti a dovážeti přes čáru celní jen po cestách celních. Cestou celní rozumí se cesty po suchu a po vodě, po kterých dovolen jest dovoz a vývoz zboží. Všechny ostatní cesty, jež vedou přes čáru celní, slovou cestami pobočnými (§ 20. cel. ř.), jichž překročení jest zakázáno. Železnice, které protínají čáru celní, považovati jest za cesty celní (nař. vyk. z r. 1857 č. 45, č. 175 ř. z.). Zboží, jehož dovoz, přívoz a vývoz jest bezvýmínečně zakázán, nesmí se přes čáru celní přepraviti (§ 22. cel. ř.); ostatní zboží však, jež zákazu tomuto nepodléhá, může býti převezeno přes čáru celní po silnici celní.

Výjimkou dovoleno jest dovážeti a vyvážeti zboží přes čáru celní cestami pobočnými v těchto případech:

a) dobytek živý, který se honí na blízkou pastvu anebo jenž slouží ku polní práci, ač žene-li se ještě téhož dne nazpět;

b) ryby ulovené v moři nebo v řekách pomezních, které čerstvé se přivážejí;

c) obilí ku mletí nebo sklizeň s pole za čarou celní ležícího přivážené.

Aby usnadněny byly vzájemné styky obyvatelstva pohraničního, vydány byly zvláštní předpisy, které upravují styky tyto způsobem poměrům místním a smlouvám státním přiměřeným (§ 25. cel. ř.).

Při řekách pomezních označena jsou zřetelně místa, kde zboží skládati nebo na loď nakládati jest dovoleno; kromě míst takto označených nesmí žádná loď ku břehu přistáti, se zakotviti, aniž jakýmkoliv způsobem se břehem (provazy, čluny, prkny a jinými tělesy plovoucími) se spojit (§ 23. cel. ř.). Rovněž pro lodi mořské jsou ustanovena určitá místa (přístavy), kde jest dovoleno přistáti a odkud zboží dále dopravováno býti může (§ 24. cel. ř.).

2. Zboží nesmí se ani vyvážeti, ani dovážeti před východem nebo po západu slunce. Zvláště není dovoleno nakládati nebo skládati zboží na řekách pomezních mimo dobu denní (§ 32. cel. ř.).

Z ustanovení toho vyjmuty jsou :

- a) zboží, jež zasílá se poštou jízdní nebo listovní;
- b) potřeby, které cestující s sebou vezou. K potřebám cestovním nelze ovšem počítati zboží, které jest předmětem obchodu;
- c) v jistých případech, zejména žádá-li toho nutná potřeba, mohou býti stanoveny ohledně určitých osob nebo určitých druhů zboží výjimky.

III. Doprava zboží přes čáru celní. Má-li zboží způsobem cel. řádu vyhovujícím býti přes čáru celní převezeno, musí se vézti po překročení čáry celní nepřetržitě silnicí celní ku nejbližšímu pohraničnímu úřadu celnímu (§ 26. cel. ř.).

Zboží vývozní smí překročiti čáru celní též jen po cestách celních; může však býti vyvezeno též po jiné cestě, nepodléhá-li clu a není-li zapotřebí vývoz jeho ohlásiti (§ 19. prov. nař. ku cel. sazbě).

Čas viz Lhůty.

Čas splnění jest doba, ve které aneb do které má smlouva určitá se splniti, tedy doba, kdy věřitel může žádati plnění.

A. Právo občanské.

I. Ustanovení času splnění. Čas splnění může býti určen:

1. vůlí stran výslovně neb mlčky projevenou (§ 902. o. o. z.): Je-li určen čas splnění nastávají tyto právní účinky:

a) doba splnění zavazuje obě strany. Věřitel nemůže plnění dříve žádati, resp. dříve ku platnosti přivesti a dlužník není oprávněn dříve, než čas splnění nastane, dluh k soudu složiti (§ 1413, 1425 o. o. z. roz. ze dne 20. prosince 1851. č. 11181. čas. »Gerichts-Zeit.« r. 1856. č. 130.

b) připadne-li umluvená doba na neděli nebo svátek, může býti plněno resp. plnění žádáno následující den všední, což vysvítá z analogie čl. 329. obch. z., čl. 92. sm. ř., § 382. s. ř. (roz. ze dne 20. srpna 1861. č. 4191. sb. Gl. U. č. 1374.).

c) bylo-li stanoveno, že čas splnění nastane, dostaví-li se určitá skutečnost, pak jakmile se tato dostaví, nastane čas splnění, na př. smluveno-li, že plniti se má, až nabude určitá osoba zletilosti, nastane doba splnění při dosažení fysické zletilosti, nikoliv ale, když byla udělena *venia aetatis*. (Roz. ze dne 2. října 1879. č. 8342. sb. č. 8673.).

d) dlužník musí dokázati, že čas splnění byl smluven, poněvadž namítá-li on, že pohledávka není ještě dospělá, musí dokázati i čas její dospělosti, o který se při své námitce opírá (roz. ze dne 21. dubna 1874 č. 3371. sb. 5340.).

2. Není-li stanovena určitá doba splnění, pak

a) může se plnění žádati ihned bez odkladu (§ 904 o. o. z.). Z toho vysvítá, že věřitel zpravidla v tomto případě nemusí odklad plnění strpěti, nýbrž že jen výmínečně může býti nucen snášeti takový odklad.

b) Není-li vůbec žádného ustanovení času, nastává povinnost dlužníkovy teprv, když z dluhu byl upomínán (§ 1417. o. o. z.). Upomínati lze soudně i mimosoudně, výpověď z dluhu státi se může i žalobou na zaplacení (roz. ze dne 24. prosince 1861 č. 7112 sb. 1443.) Není však třeba ani upomínky ani výpovědi, zavázal-li se dlužník, že »na jakékoli požádání věřitele« bude platiti. (roz. ze dne 6. února 1877 č. 1403. sb. 8606). Byla-li hlavnímu dlužníku pohledávka vypovězena, platí to i pro rukojmí (roz. ze dne 11. dub. 1883 č. 2116. sb. 9381.).